

23/04/2021

י"א אייר תשפ"א

הנדון: הצעת חוק-יסוד: הממשלה (בחירות ישירות לראש הממשלה) (הוראת שעה)

ברצוננו להביע התנגדות חריפה להצעת החוק שבנדון. אנו מודעים לנסיבות המיוחדות ולמשבר הפוליטי-חוקתי חסר התקדים שהוביל לגיבוש הצעה זו. עם זאת, **ההצעה שבנדון סותרת את העקרונות החוקתיים והדמוקרטיים של מדינת ישראל, והיא גם מזיקה מבחינה משטרית-פוליטית ולא צפויה לסייע להקמת ממשלה מתפקדת.**

בתמצית: מדובר בשינוי רטוראקטיבי לחוקי המשחק, לדיני הבחירות, שמעוות את החלטת הבוחר, ומתערב במהלך הרכבת הממשלה. כמו כן, טמון בה נסיון לפרק את הממשלה הפריטטית הקיימת, מבלי שיתקבל אמון הכנסת בממשלה חדשה. שינויים משטריים קיצוניים כאלה לא מאפיינים משטר דמוקרטי. ממילא, השינוי הזה לא צפוי לפתור את הסטטוס קוו הפוליטי שכן גם לפיו עדיין, לאחר שלושה חודשים, יאלץ ראש הממשלה הנבחר להציג ממשלה או ללכת לבחירות שישיות. אין אח ורע בעולם לשיטה המוצעת, שתעקר מאד את כוחה של הכנסת.

נציין עוד, כי אנו מתייחסים כאן רק לנוסח ההצעה שפורסמה, עליה חתומים חברי הכנסת מיכאל מלכיאלי ומשה ארבל. **איננו מתייחסים למתווה שונה, עליו נרמז בתקשורת, לפיו המועמד שינצח בבחירות הישירות ירכיב ממשלה ללא אמון של הכנסת כלל, וכך יכהן לאורך 4 שנים.** זוהי הצעה קיצונית פי כמה וכמה שתהווה שנוי משטרי יסודי, ותהפוך את המשטר בישראל למשטר נשיאותי, וזאת ללא אף אחד מהאיזונים והבלמים המקובלים במשטר נשיאותי המגבילים את כוחו של הנשיא. בכך היא תסיים את מבנה המשטר הפרלמנטרי בישראל לחלוטין ותציב אותה עם משטר נשיאותי ובו כח חסר תקדים לאדם אחד.

מהות ההצעה

1. בתמצית, לפי ההצעה, כחודש לאחר אישור החוק תצא ישראל למערכת בחירות אישיות. המועמד שיזכה בבחירות אלה במעל ל-40% מהקולות, ימונה מיידית לראשות הממשלה, וגם יקבל את סמכויות ראש הממשלה החלופי. בתוך 3 חודשים יהיה עליו להקים ממשלה, ואם לא כן, יהיו בחירות כלליות. הכנסת לא תוכל לתת אמון באף חבר כנסת אחר, זולת מי שנבחר בבחירות הישירות. הצבעת אי אמון לא תוביל להרכבת ממשלה אחרת, אלא לבחירות.

מר אמיר אלשטיין

יו"ר הוועד המנהל

מר יוחנן פלסנר

נשיא

מר ברנרד מרכוס

יו"ר בינלאומי

פרופ' גרהרד קספר

יו"ר המועצה הבינלאומית

ד"ר ג'ורג' שולץ

יו"ר של כבוד

חברי הוועד המנהל

פרופ' ורד וניצקי-סרוסי

מר חן ליכטנשטיין

גב' מול מועלם

מר טלי מרידור

עו"ד אבי פישר

מר אביעד פרידמן

ד"ר מיכל צור

מר יוסי קוצ'יק

מר עימאד תלחמי

המועצה הבינלאומית

השופטת רוזלי סילברמן אבלה, קנדה

מר אליזאבט אברמס, ארה"ב

ד"ר מרטין אינדיק, ארה"ב

גב' אן אפלכאוס, ארה"ב

פרופ' ורנון בוגדנוב, בריטניה

השופטת דורית ביניש, ישראל

השופט סטיבן ברייר, ארה"ב

השופט סלים ג'ובראן, ישראל

ד"ר איימי גוטמן, ארה"ב

ד"ר ג'וזף ג'וזפה, גרמניה

פרופ' רונלד דניאלס, ארה"ב

פרופ' משה הלברטל, ישראל

פרופ' מייקל וולצר, ארה"ב

פרופ' רוברט מונקו, ארה"ב

פרופ' כריסטוף מרקשיס, גרמניה

השופט אברהם סופר, ארה"ב

מר ברט סטפנס, ארה"ב

פרופ' ארווין קוטלר, קנדה

פרופ' יהודה ריינהרץ, ארה"ב

פרופ' גבריאלה שלו, ישראל

סגני נשיא

ד"ר ישי (ג'סי) פרס, אסטרטגיה

פרופ' קרנית פלוג, מחקר

פרופ' יובל שני, מחקר

עמיתים בכירים

פרופ' תמר הרמן

פרופ' מוסטפא כבהא

פרופ' עמיהו כהן

פרופ' יותם מרגלית

פרופ' עליה פישר

פרופ' יובל פלדמן

פרופ' מרדכי קורמניצר

פרופ' גדעון רהט

ד"ר תהילה שורץ אלטשולר

פרופ' ידידיה צ' שטרן

פרופ' איתן ששינסקי

מייסד ונשיא לשעבר

ד"ר אריק ברמן

2. בניגוד לטענות שהשמיעו מצדדי הצעת החוק, היא משנה באופן מהותי את שיטת הממשל בישראל. ההבדל הבולט ביותר בין שיטת הממשל הקיימת לזו המופיעה בהצעת החוק היא שבשיטה הקיימת, ראש ממשלה חדש נכנס לתפקידו רק לאחר שממשלתו זכתה באמון הכנסת; לעומת זאת, לפי הצעת החוק ראש הממשלה החדש לא יזדקק לאמון הכנסת – הוא ייכנס לתפקידו מיד לאחר שניצח בבחירות הישירות (אם כי יש להדגיש – הוא עדיין יהיה חייב להקים ממשלה בתוך שלושה חודשים, אחרת יהיו בחירות). שינויים נוספים נוגעים למנגנון אי האמון: כיום, אפשר להחליף ממשלה וראש ממשלה בהצבעת אי-אמון; לפי הצעת החוק, הצבעת אי-אמון במהלך כהונת הכנסת ה-24 תוביל להתפזרות הכנסת ולא להחלפת ממשלה. בדומה, בניגוד למצב החוקי הקיים, אם ראש הממשלה התפטר (או חס וחלילה נפטר) במהלך כהונת הכנסת, יחל תהליך הרכבת ממשלה חדשה; לפי הצעת החוק – במצב כזה הכנסת תתפזר. במקביל, הצעת החוק גם תביא לסיום כהונתם של ממשלת החילופים ושל ראש הממשלה החלופי – וזאת עוד בטרם נכנסה לתפקידה ממשלה חדשה שזכתה לאמון הכנסת, כפי שאמור להתבצע לפי המצב החוקי הקיים. באופן כללי, הצעת החוק מצמצמת אפוא את תפקידה הנרחב-יחסית של הכנסת במינוי ראש ממשלה, הבעת אמון בממשלה והחלפת ממשלה. על כן מדובר בשינוי משטרי מהותי.

3. הצעת החוק מבקשת לשנות את הכללים "תוך כדי משחק" – לשנות את אופן מינוי ראש הממשלה והרכבת הממשלה תוך כדי הליך הרכבת הממשלה. זהו מעשה פסול מבחינה חוקתית, שעולה, להערכתנו עד כדי פגיעה בליבת המשטר הדמוקרטי וכדי "תיקון חוקתי שאיננו חוקתי". באופן ספציפי, ההצעה עלולה להוביל ל"עצירת" תהליך הרכבת הממשלה הקבוע בחוק יסוד: הממשלה, אם הנשיא לא יוכל להטיל מחדש את תפקיד הרכבת הממשלה על אחד מחברי הכנסת לאחר שחבר הכנסת הראשון שהתפקיד הוטל עליו (רה"מ נתניהו) ייכשל בכך. חשוב לציין שחוק יסוד: הממשלה מציין תרחיש אחד בלבד שבו תהליך הרכבת הממשלה הקבוע בו יכול להיעצר: באמצעות חקיקת חוק להתפזרות הכנסת (כפי שקרה לאחר הבחירות לכנסת ה-21). בכל מקרה אחר, השיטה מבוססת על מתן אפשרות לסיעות שנבחרו לכנסת להקים ממשלה קואליציונית בתוך מסגרת זמן מסוימת ותוך הענקת שיקול דעת לנשיא המדינה. פירוש ההצעה שבנדון היא קיצור מסגרת זאת ושליטת האפשרות להקים ממשלה מחברי כנסת וסיעות. זוהי התערבות גסה בתהליך מימוש תוצאות הבחירות. מכאן, שהתערבות כזו, בתוצאות הבחירות, יכולה לעלות כדי "תיקון חוקתי שאיננו חוקתי", באופן דומה להערת האגב שהשמיע השופט מלצר בפסק הדין שנגע להרכבת הממשלה וההסכם הקואליציוני בבג"צ 2592/20 באשר לאפשרות לחוקק "חוק נורבגי מדלג": שינוי הוראה זו על דרך של "דילוג" על פני מועמד ששמו נקוב ראשון אחרי שמו של אחרון הנבחרים מצדיק הוצאה של "מעין התראת בטלות", שכן תיקון שכזה יש בו ניסיון לשנות בדיעבד ובאופן פרסונלי – לאחר הבחירות – את תוצאות

הבחירות, תוך כדי פגיעה מהותית בזכות לבחור ולהיבחר." גם כאן, מבקשים לדלג על השלב השני של הרכבת הממשלה, ולתקן את דיני הבחירות באופן שמעוות את רצון הבוחר, ובאופן פרסונלי. האופי הפרסונלי של ההצעה בולט לעין. הרי ברור שאם המועמד בעל הסיכויים הטובים להיבחר בבחירה ישירה היה יריב פוליטי של ראש הממשלה, ההצעה לא הייתה באה לעולם.

4. **הצעת החוק היא רטרואקטיבית, במובן זה שהיא חלה על כנסת שכבר נבחרה.** יתר על כן, היא פוגעת בהכרעת הבוחר כפי שבאה לידי ביטוי בבחירות לכנסת ה-24, ויש בה משום זלזול כלפיהם. בבואם להצביע, הבוחרים ידעו שהכנסת ה-24 תנסה להרכיב ממשלה לפי הכללים הקבועים בחוקי היסוד הקיימים, וידיעה זו השפיעה על שיקולי ההצבעה שלהם. יש להניח ששיקולי ההצבעה של הבוחרים היו משתנים לו ידעו מראש שראש הממשלה הבא יבחר דווקא בבחירות ישירות. יתר על כן, הצעת החוק למעשה "מדללת" את השפעתם של הבוחרים בבחירות לכנסת ה-24 על זהות ראש הממשלה הבא, כיוון שבחירותו תיעשה לא באמצעות הכנסת אלא בבחירות ישירות. ההצעה היא רטרואקטיבית גם במובן זה שהיא מבקשת לפגוע בממשלת המעבר הפריטטית, ממשלה שהוקמה במאי 2020, ואמורה להמשיך לכהן עד אשר תוחלף בממשלה אחרת שמקבלת את אמון הכנסת. מכאן שמדובר גם בנסיון "לפטר" באמצעות חקיקה, את ראש הממשלה החלופי.

5. חקיקה בכלל, ובפרט חקיקת יסוד, אמורה להיות כללית, ולא לקבוע הסדר כללי על רקע נסיבות ספציפיות או בכדי להיטיב עם שחקנים פוליטיים ספציפיים. כמו כן, היא אמורה להיות צופה פני עתיד ולא כזו שמחילה עצמה לאלתר. כללים אלה חשובים במיוחד כאשר מדובר בחוקי יסוד, בכללי המשחק הדמוקרטיים. מעשה החקיקה הזה עלול לשמש תקדים לפיו כל כנסת או ממשלה עתידית תוכל טרם או עם הקמתה לשכתב את כללי המשחק, ובצורה קיצונית, כך שיתאימו למידותיה. זהו ההיפך הגמור של המעשה החוקתי, שהוא מכונן ואמור להיות יציב. העובדה שהיה תקדים כזה (שלא עסק אמנם בשיטת הבחירות אך כן שינה את שיטת הממשל, והקים את ממשלת החליפים) בתחילת הכנסת הקודמת, לא אמורה לשמש תנא דמסייע, אלא ההיפך: היא מצביעה על התנהלות קלוקלת שהיא חוזרת ומתפתחת לכדי "שיטה". היא צריכה לשמש תמרור אזהרה לתוצאות הרעות שמעשה כזה של חקיקת יסוד מהירה, ללא מחשבה ושקילת ההשפעות, עלול לגרום. יש לציין כי עתירה כנגד תיקון חוקתי זה תלויה ועומדת בבית המשפט העליון.

6. הצעת החוק גם מנוגדת לעקרונות דמוקרטיים בסיסיים. אחד התנאים לקיומה של דמוקרטיה הוא כללי משחק פוליטיים קבועים המנחים אותה ומארגנים את התחרות הפוליטית. ללא כללי משחק קבועים, השחקנים הפוליטיים לא יוכלו לדעת כיצד עליהם להתארגן ולפעול בצורה המיטבית מבחינתם כדי להשיג את מטרותיהם הפוליטיות, והציבור לא יידע במי לבחור (ובאופן כללי כיצד להשתתף בפוליטיקה) כדי למקסם את העדפותיו. מצב העניינים חמור במיוחד כאשר שחקנים בעלי עוצמה במערכת הפוליטית משתמשים בכוחם כדי לשנות את כללי המשחק לטובתם. כך לא יכולה

להתקיים תחרות פוליטית הוגנת ונפגע השוויון המהותי בבחירות (הנדרש לפי סעיף 4 לחוק יסוד: הכנסת). אכן, חלק מההגדרות של דמוקרטיה והמדדים הבוחנים את איכות הדמוקרטיה מתייחסים אף הם לעניין זה. כפי שכתבו שני מדעני מדינה בולטים, כדי שדמוקרטיה תתפקד היטב, "הדפוסים השונים [המארגנים את המשטר] צריכים להיות קבועים, ידועים, מתורגלים ומקובלים".¹ בנוסף, המשטר הדמוקרטי מבוסס על כך שכל המשתתפים בהליך הבחירות מקבלים את תוצאותיהן, גם אם הן מאכזבות ולא עונות לצפיותיהם. בפנינו דוגמה להצעה לשינוי משטרי רק משום שתוצאותיהן אינן מאפשרות לראש הממשלה להרכיב ממשלה.

7. הצעת החוק פוגעת גם באופן ישיר בחופש לבחור: סעיף 13ב (ז) להצעה קובע שלא יעודכן פנקס הבוחרים לקראת הבחירות המיוחדות. אין שום הצדקה לסעיף זה, והוא מבוסס על הנחה כאילו מדובר על "סיבוב שני" לבחירות הראשונות, הנחה שאיננה נכונה בעליל.

היבטים פוליטיים

8. הצעת החוק תוביל לפגיעה ממשית בסמכויותיה של הכנסת, לרבות ביכולת הפיקוח שלה על הממשלה.² בין השאר, יישללו מהכנסת התפקידים של הבעת אמון בראש ממשלה חדש (שכן מי שייבחר על ידי הציבור יכנס אוטומטית לתפקידו, גם אם לתקופה קצרה, ללא קבלת אמון) והאפשרות להחליף ממשלה באמצעות הצבעת אי-אמון. גם תפקידה של הכנסת בסיום כהונתה של ממשלת המעבר הנוכחית יבוטל, שכן לפי הצעת החוק ממשלת החילופים תתבטל אוטומטית אחרי הבחירות הישירות, במקום שהדבר ייעשה רק לאחר שהכנסת הביעה אמון בממשלה חדשה (לפי המצב החוקי הקיים).

9. מנגנונים של פיצול הצבעה אינם קיימים בדמוקרטיה פרלמנטריות. הם סותרים את ההיגיון הפרלמנטרי הבסיסי, שלפיו הממשלה "צומחת" מתוך הפרלמנט, ולכן גם פוגעים ביכולת המשילות וביציבות של הממשלה. פירוש הדבר הוא הוא "כפיית" ראש ממשלה על הכנסת (במיוחד לפי הצעת החוק שבנדון, שלא מאפשרת להחליף את ראש הממשלה באמצע הקדנציה), ללא שום הבטחה שראש הממשלה וממשלתו ייהנו מרוב קואליציוני בכנסת שיאפשר להם ליישם את מדיניותם (רוב קבוע או אף יכולת לגייס רוב להצבעות אד-הוק).

להלן הפירוט לגבי הפגיעה הצפויה ביציבות ובמשילות:

¹ Philippe C. Schmitter & Terry L. Karl, "What is Democracy... and is not," *Journal of Democracy* (1991): 75-76. התרגום של כותבי חוות הדעת.

² הכוונה לפיקוח "חזק" המתבטא בין השאר ביכולת לאשר ולהדיח ממשלה.

10. יש סבירות גבוהה שהצעת החוק לא תביא להגשת מטרחה – פתרון המשבר הפוליטי המתמשך והקמת ממשלה מתפקדת. בהקשר זה יש לציין, ראשית, שהליך הרכבת הממשלה לאחר הבחירות לכנסת ה-24 עדיין בעיצומו, ולא מוצו הניסיונות להרכבת ממשלה שתזכה לאמון הכנסת. שנית, אם יחסי הכוחות הנוכחיים בכנסת לא מאפשרים לאף חבר כנסת להרכיב ממשלה (ממשלת רוב או ממשלת מיעוט שזוכה לאמון הכנסת), יש סבירות גבוהה שגם ראש הממשלה שייבחר בבחירות הישירות לא יוכל לעשות זאת. **שכן – גם לפי הצעת החוק, כדי להרכיב ממשלה תידרש הצבעת אמון הכנסת.** הטענה שלפיה הלגיטימציה הציבורית שבה יזכה ראש הממשלה שייבחר בבחירות הישירות תקל עליו לגייס חברי כנסת וסיעות לממשלתו – היא לכל היותר ספקולציה.

11. **אם אכן הבחירות הישירות לא יובילו לכינון ממשלה, הצעת החוק תגרום להתמשכות והתעצמות המשבר הפוליטי.** ראשית, כיוון שראש הממשלה שייבחר בבחירות הישירות יעמוד בראש ממשלת מעבר, הוא יוכל לפטר שרים ולמנות שרים אחרים במקומם כרצונו (ללא אישור הכנסת, הנדרש במקרה של ממשלה רגילה). אכן, סביר להניח שכל ראש ממשלה שייבחר יחליף חלק ניכר מהשרים המכהנים – ובכך תיפגע עוד יותר היציבות השלטונית ויכולת המשילות, המעורערות גם ככה בשל המשבר הפוליטי המתמשך. שנית, לפי לוח הזמנים הקבוע בהצעת החוק, אם ראש הממשלה שייבחר בבחירות הישירות לא יצליח להרכיב ממשלה, עלולים לחלוף למעלה מ-220 ימים מיום קבלת הצעת החוק בכנסת ועד הבחירות לכנסת ה-25.³ לעומת זאת, לפי המצב החוקי הקיים, יחלפו לכל היותר כ-170 ימים מהיום שבו יסתיים המנדט שהעניק הנשיא לרה"מ נתניהו להרכבת הממשלה ועד הבחירות לכנסת ה-25; למעשה. סביר אף להניח שהתקופה תהיה קצרה יותר.⁴ כלומר – הצעת החוק תוביל ל"גרירת רגליים" ארוכה יותר עד הבחירות הבאות לכנסת.

12. גם אם ראש הממשלה שייבחר בבחירות ישירות יצליח להרכיב קואליציה, הוא צפוי להיות תלוי מאוד בסיעות אחרות, קטנות, מה שצפוי לפגוע במשילות וליצור איום תמידי על יציבות הממשלה והכנסת. ושוב – אם ראש הממשלה הזה דווקא יצליח

³ 30 ימים עד עריכת הבחירות הישירות; 8 ימים עד פרסום תוצאות הבחירות; 90 ימים שבהם ינסה ראש הממשלה שנבחר להרכיב ממשלה; 7 ימים שבהם ממשלתו יכולה לזכות לאמון הכנסת; 90 ימים עד הבחירות הבאות לכנסת – סה"כ 225 ימים.

⁴ 14 ימים – הארכת המנדט של נתניהו להרכבת ממשלה; 3 ימים עד להכרעת הנשיא אם להטיל את המנדט מחדש; 28 ימים שיינתנו לחבר כנסת אחר להרכיב ממשלה; 21 ימים שבהן 61 ח"כים יכולים לבקש מהנשיא להטיל את הרכבת הממשלה על אחד מחברי הכנסת; יומיים עד שהנשיא יטיל מחדש את התפקיד; 14 ימים שבהם יוכל אותו חבר כנסת להרכיב ממשלה; 90 ימים עד לבחירות – סה"כ 172 ימים. יש סבירות גבוהה שלא יימצאו 61 חברי כנסת שיקשו מהנשיא להטיל את תפקיד הרכבת הממשלה על אחד מהח"כים, ואף שהנשיא לא יאריך את המנדט של נתניהו ב-14 ימים נוספים – כך שהתקופה עד לבחירות לכנסת תתקצר.

להרכיב ממשלה יציבת ומתפקדת, אין סיבה ממשית שהוא לא יוכל לעשות זאת כבר עכשיו, במסגרת הכללים הקיימים להרכבת ממשלה.

13. ויודגש: **השיטה המוצעת בהצעת החוק היא "המצאה" מקורית, ואינה קיימת בשום**

דמוקרטיה אחרת: אין משטרים פרלמנטריים שיש בהם בחירות ישירות לתפקיד ראש הממשלה, ואין משטרים פרלמנטריים שבהם אי-אפשר להחליף ממשלה בהצבעת אי-אמון. בפרסומים שונים בתקשורת נטען כי יש דמוקרטיות מתוקנות שהשיטה המוצעת דומה להן, ואין צורך בהן בהצבעת אמון בפרלמנט כדי להקים ממשלה חדשה (כמו הולנד, אוסטריה, דנמרק, נורבגיה ואיסלנד). ההשוואה מוטעית ומטעה. במדינות הללו, בניגוד למנגנון המוצע בהצעת החוק שבנדון, אין בחירות ישירות, הממשלה קמה על בסיס יחסי הכוחות בפרלמנט ולא "נכפית" על הפרלמנט, ואפשר להחליפה בכל עת בהצבעת אי-אמון. על כן, אין אף שיטה שדומה אפילו במעט לשיטה המוצעת כאן.

14. הבחירה הישירה, שבה נבחר ראש ממשלת ישראל בשנים 1996, 1999 ו-2001,

גרמה נזקים כבדים למערכת הפוליטית בישראל. בראש ובראשונה היא הובילה לריסוק המערכת המפלגתית, להחלשת המפלגות הגדולות ולפיצול פוליטי חסר תקדים. הסיבה לכך נעוצה בעובדה ששיטת ההצבעה בשני פתקים הביאה לשינויים בהתנהגות הבוחרים. רבים מהם פיצלו את קולם: פתק לראשות הממשלה ופתק למפלגה קטנה, המייצגת את זהותם האידיאולוגית או המגזרית הספציפית.

אמנם, המנגנון המופיע בהצעת החוק הנוכחית שונה: הבוחרים כבר הצביעו לכנסת ה-24 ורק בעתיד יצביעו לראשות הממשלה, ולכן כמובן לא יכולים לשנות את הצבעתם לכנסת (למשל להצביע לרשימה קטנה יותר) בדיעבד. עם זאת, להצעת החוק, אם תיושם, עלולה להיות השפעה ארוכת-טווח על התנהגות הבוחרים. אם הבוחרים יידעו שגם בעתיד ייתכנו בחירות ישירות לראשות הממשלה במצבים שבהם לא מוקמת ממשלה אחרי הבחירות – ייתכן שהדבר יעודד אותם להצביע לרשימה קטנה, מתוך ידיעה שיש סיכויים לא-רעים שכעבור זמן קצר יוכלו להצביע בבחירות ישירות למועמד אחת המפלגות הגדולות לראשות הממשלה. זוהי סכנה פוטנציאלית בלבד, ואין לדעת אם תתממש – אבל כאמור, גם היתרונות של הצעת החוק הם פוטנציאליים וספקולטיביים בלבד.

סיכום

15. זוהי הצעה המשנה את שיטת המשטר בישראל לשיטה שאין לה אחר ורע בעולם, והיא

עושה זאת באמצעות תיקון פרסונלי ורטוראקטיבי לדיני הבחירות, תוך התעלמות מהכרעת הבוחר. תיקונים לדיני הבחירות, תוך התעלמות מתוצאותיהן ולקראת בחירות נוספות, אינם מאפיינים משטרים דמוקרטיים.

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

16. המשטר אותו ההצעה יוצרת ממילא לא יפתור את המצב הפוליטי "התקוע" שישראל נמצאת בו וההיפך: ייצור בעיות קשות אחרות ויחליש את הכנסת. יש לאפשר לכנסת למצות את הליכי הרכבת הממשלה.

בברכה,

ד"ר עמיר פוקס

ד"ר אסף שפירא

המכון הישראלי לדמוקרטיה